

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลในภาคเหนือ

โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือขอบเขตเนื้อหา เป็นการศึกษาเพื่อประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. 2553

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ กฎหมาย ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ คำแนะนำหนังสือเวียนต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และเอกสารงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงผลการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวในอนาคตต่อไปได้

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่ประยุกต์จากแบบประเมินการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. 2553 โดยการสอบถามจากตัวแทน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลในสำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ และรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ฯ จำนวน 48 สหกรณ์ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 192 แบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามส่งตอบกลับภายในระยะเวลาจำนวน 144 แบบสอบถาม

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผล สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ก. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเป็นเพศหญิง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และเป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาคืออายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และสำเร็จการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ผู้จัดการ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 29.171 รองลงมาปฏิบัติงานในตำแหน่ง พนักงานบัญชี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 26.39 กรรมการ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.19 ประธานกรรมการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.47

ข. ระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศ

1. ด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร

1.1 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.22 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด อันดับแรก คือ มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พนักงานเกิดความตระหนักและเข้าใจอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 รองลงมาคือ มีกระบวนการติดตามการถือปฏิบัติตามนโยบาย

เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของภายในสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12

1.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรจำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.24

1.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.17

2. ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสถานะแวดล้อม หรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญด้วย

2.1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสถานะแวดล้อม หรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญด้วย

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์สำคัญและจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสถานะแวดล้อมหรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.60 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ มีระบบเตือนไฟไหม้ หรืออุปกรณ์

ดับเพลิงเพื่อป้องกันหรือระงับเหตุไฟไหม้ได้ทันเวลาโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมาคือ มีระบบปรับอากาศหรือควบคุมอุณหภูมิให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

2.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อม หรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญด้วยจำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความคิดเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อม หรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.41

2.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อม หรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญด้วยจำแนกตามประสบการณ์ในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.47

3. ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าว

3.1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าว

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือระบบ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.29 สำหรับ

หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การกำหนดระยะเวลาการเปลี่ยนรหัสผ่านของผู้ใช้งานอย่างน้อยทุกๆ 6 เดือนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 รองลงมาคือ มีการเปลี่ยนรหัสผ่านใหม่ทันทีเมื่อผู้ใช้งานได้รับรหัสผ่านครั้งแรกก่อนเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

3.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าวจำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความคิดเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04

3.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าวตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าว อยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่อย่างน้อยกว่า 1 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าว อยู่ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.31

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 6 ปีถึง 10ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าว อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.49

4. ด้านการจัดให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง

4.1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดให้มีมาตรการควบคุมการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสาร หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.22 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การสื่อสารการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 รองลงมาคือ การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้พัฒนาหรือผู้ที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบงานออกจากผู้โอนย้ายโปรแกรมหรือระบบงานเข้าสู่ระบบงานที่ใช้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07

4.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องจำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ ประมวลผล ด้านการจัดให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ

4.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ไม่น้อยกว่า 1 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ไม่น้อยกว่า 1 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีมาตรการควบคุมและพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50

5. ด้านการจัดการให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์

5.1 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดการให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.29 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุดอันดับแรก คือ การจัดทำเอกสารด้านฐานข้อมูลที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ โครงสร้างฐานข้อมูล (Data Structure) หรือพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือการใช้งานระบบงานสำหรับผู้ใช้งาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

5.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์จำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความคิดเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.09

5.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.88

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ น้อยกว่า 1 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.60

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.68

6. ด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้

6.1 ระดับความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.16 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ ฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ไม่มีการเข้ารหัส (Encryption) และสามารถใช้ซอฟต์แวร์ในการดึงข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านเข้าใจได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 รองลงมาคือ การเปิดการบันทึกเหตุการณ์หรือ Log สำหรับการเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22

6.2 ระดับความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้จำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความคิดเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.89

6.3 ระดับความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้จำแนกตามตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.90

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่น้อยกว่า 1 ปี และ 11 ปี ถึง 15 ปี มีความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.13 และ 2.45

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี และ มีความคิดเห็นต่อด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.58

7. ด้านการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้อง

7.1 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้อง

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรกคือ มีการทดสอบแผนสำรองฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 รองลงมาคือ การจัดทำแผนสำรองฉุกเฉินอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมรายละเอียดดังนี้จัดลำดับความสำคัญของระบบงานที่อยู่ในแผนสำรองฉุกเฉิน โดยละเอียดกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบกำหนดรายละเอียดของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้กรณีฉุกเฉิน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75

7.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้องจำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความคิดเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.08

7.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้องจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแล

รักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.05

8. ด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก
ต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้

8.1 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้

จากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.97 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุดอันดับแรก คือ มีการกำหนดให้ผู้ให้บริการมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 รองลงมาคือ มีการดำเนินการให้ผู้ให้บริการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งมีการปรับปรุงให้เป็นทันสมัยอยู่เสมอโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99

8.2 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้จำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความเห็นต่อ การควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและ

ตรวจสอบการปฏิบัติงานของ ผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.95

8.3 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งต้องควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.95

9. ด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสภครณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้

9.1 ระดับความคิดเห็นต่อด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสภครณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้

จากผลการศึกษาพบว่า สภครณ์มีการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศในด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสภครณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภท ที่อาจเกิดขึ้นได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.06 สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การตรวจสอบการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ตรวจสอบด้านการรักษาความปลอดภัยระบบข้อมูล การรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ เป็นต้น โดยหน่วยงานภายในหรือบุคคลภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 รองลงมาคือ มีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของรายการที่มีการบันทึกประมวลผลและออกรายงานในแต่ละระบบงานของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ โดยหน่วยงานภายในหรือบุคคลภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14

9.2 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้จำแนกตามตำแหน่งงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงานบัญชี และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบงานคอมพิวเตอร์มีความเห็นต่อการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผล ด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.02

9.3 ระดับความคิดเห็นต่อการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ไม่น้อยกว่า 1 ปี มีความเห็นต่อการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.00

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผล ยึดตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. 2553 ดังนี้

1. ด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร การปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด อันดับแรก คือ มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พนักงานเกิดความตระหนักและเข้าใจอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์สำคัญและจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อมหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด อันดับแรก คือ มีระบบเตือนไฟไหม้ หรืออุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อป้องกันหรือระงับเหตุไฟไหม้ได้ทันเวลา ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงล่วงรู้ ใช้ประโยชน์หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด อันดับแรก คือ การกำหนดระยะเวลาการเปลี่ยนรหัสผ่านของผู้ใช้งานอย่างน้อยทุก ๆ 6 เดือน ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการจัดให้มีมาตรการควบคุมการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ที่เพียงพอเพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสาร หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ การสื่อสารการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างถูกต้องระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

5. ด้านการจัดให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ การจัดทำเอกสารด้านฐานข้อมูลที่ต้องมี ได้แก่ โครงสร้างฐานข้อมูล (Data Structure) หรือพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

6. ด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด คือ ฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ไม่มีการเข้ารหัส (Encryption) และสามารถใช้ซอฟต์แวร์ในการดึงข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านเข้าใจได้ ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

7. ด้านการจัดให้มีสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด คือ มีการทดสอบแผนสำรองฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

8. ด้านการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ อยู่ในระดับปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด คือ มีการกำหนดให้ผู้ให้บริการมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

9. ด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภท อยู่ในระดับปานกลาง หัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด คือ การตรวจสอบการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับความคิดเห็นของตำแหน่งงานในสหกรณ์และระดับความคิดเห็นตามประสบการณ์ในการทำงานในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งผลการศึกษายังต้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของอรุษา พงศ์พันธุ์ภักดี (2543) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด โดยศึกษาาระบบสารสนเทศทางการบัญชีและปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระบบสารสนเทศทางการบัญชี ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ไม่ได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและไม่ได้มีการจัดทำแผนฉุกเฉิน เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสหกรณ์ นอกจากนี้สหกรณ์ไม่มีการวางนโยบายในการจัดให้มีการตรวจสอบภายในทางด้านคอมพิวเตอร์โดยตรง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรชาติ พงษ์ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจน่าน จำกัด จาก

การศึกษาพบว่าสหกรณ์ยังไม่มีการควบคุมในเรื่องระบบสารสนเทศเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่างๆ และเรื่องการป้องกันดูแลรักษาสารสนเทศ และพบว่า มีความเสี่ยงเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ โดยกำหนดการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ตามระดับความสำคัญของข้อมูลและการปรับระบบการป้องกันไวรัสอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผลการศึกษาข้างต้นยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของภาคย์ ชลสุวรรณ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยในงานก่อสร้าง กรณีศึกษาบริษัทก่อสร้างแห่งหนึ่ง จากผลการศึกษาพบว่า บริษัทฯ มีการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 58.82 ระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.18 และการปฏิบัติไม่ถูกต้องมากที่สุด 3 ด้านคือ ด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า และด้านการจัดเก็บวัสดุ เมื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับระดับการปฏิบัติตามกฎหมาย อยู่ในช่วงที่มีการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าในกฎระเบียบที่ทางราชการออกมาเพื่อกำกับดูแล ผู้นำไปปฏิบัติงานแก้ปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลที่ได้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการค้นคว้าอิสระนี้

ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผล โดยสรุปว่า สหกรณ์สามารถปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบส่วนที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการจัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษร ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พนักงานเกิดความตระหนักและเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และจากการศึกษายังพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 1 ปี มีความคิดเห็นว่าการให้มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้พนักงานเกิดความตระหนักและเข้าใจอย่างต่อเนื่องยังปฏิบัติได้น้อย

ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์สำคัญและจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสถานะแวดล้อมหรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ มีระบบเตือนไฟไหม้ หรืออุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อป้องกันหรือระงับเหตุไฟไหม้ได้ทันเวลา รองลงมาคือ มีระบบปรับอากาศหรือควบคุมอุณหภูมิให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ และจากการศึกษายังพบว่า ประชานกรรมการเห็นว่าการปฏิบัติตามระเบียบด้านการจัดให้มี

ระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกัน มิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์สำคัญและจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อมหรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ ยังปฏิบัติได้น้อย

ด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือระบบ ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การกำหนดระยะเวลาการเปลี่ยนรหัสผ่านของผู้ใช้งานอย่างน้อยทุกๆ 6 เดือน รองลงมาคือ มีการเปลี่ยนรหัสผ่านใหม่ทันทีเมื่อผู้ใช้งานได้รับรหัสผ่านครั้งแรกก่อนเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของประธานกรรมการ และกรรมการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 1 ปีมีความเห็นว่าการปฏิบัติด้านการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายเพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงล่วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล ปฏิบัติได้น้อย

ด้านการจัดให้มีมาตรการควบคุมการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ที่เพียงพอเพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสาร หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การสื่อสารการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้ถูกต้อง รองลงมาคือ การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้พัฒนาหรือผู้ที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบงานออกจากผู้โอนย้ายโปรแกรมหรือระบบงานเข้าสู่ระบบงานที่ใช้จริง

ด้านการจัดให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การจัดทำเอกสารด้านฐานข้อมูลที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ โครงสร้างฐานข้อมูล (Data Structure) หรือพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือการใช้ระบบงานสำหรับผู้ใช้งาน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 1 ปีมีความเห็นว่าการปฏิบัติด้านการจัดให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติได้น้อยที่สุด

ด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ ฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ไม่มีการเข้ารหัส (Encryption) และสามารถใช้ซอฟต์แวร์ในการดึงข้อมูลอยู่ในรูปแบบที่สามารถอ่านเข้าใจได้ รองลงมาคือ การเปิดการบันทึกเหตุการณ์หรือ Log สำหรับการเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังพบว่าประธานกรรมการเห็นว่าการปฏิบัติ

ตามระเบียบด้านความสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ได้ และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้ ข้อที่ปฏิบัติได้น้อย

ด้านการจัดให้มีสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย รวมทั้งจัดให้มีการป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลสำรองมาใช้โดยไม่ถูกต้อง ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ มีการทดสอบแผนสำรองฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ การจัดทำแผนสำรองฉุกเฉินอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมรายละเอียดดังนี้ จัดลำดับความสำคัญของระบบงานที่อยู่ในแผนสำรองฉุกเฉิน โดยละเอียดกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดรายละเอียดของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้กรณีฉุกเฉิน ซึ่งตรงกับความเห็นของเจ้าหน้าที่ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความเห็นว่าการทดสอบแผนสำรองฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งปฏิบัติได้น้อย

ด้านการให้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสมของผู้ให้บริการ รวมทั้งควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างเข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ สำหรับหัวข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ มีการกำหนดให้ผู้ให้บริการมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาต่าง ๆ และแนวทางแก้ไขให้แก่สหกรณ์อย่างน้อยเดือนละครั้ง รองลงมาคือ มีการดำเนินการให้ผู้ให้บริการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งมีการปรับปรุงให้เป็นทันสมัยอยู่เสมอ

ด้านการจัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์เองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภท ข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด อันดับแรก คือ การตรวจสอบการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ตรวจสอบด้านการรักษาความปลอดภัยระบบข้อมูล การรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ เป็นต้น โดยหน่วยงานภายในหรือบุคคลภายนอก รองลงมาคือ มีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของรายการที่มีการบันทึกประมวลผลและออกรายงานในแต่ละระบบงานของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ โดยหน่วยงานภายในหรือบุคคลภายนอก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงผลการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลทำให้ทราบข้อที่ปฏิบัติได้น้อยสุด ดังนั้น สหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์

ประมวลผลควรปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัย เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลของสหกรณ์และเพื่อข้อมูลทางการเงินการบัญชีที่รวดเร็ว ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถนำข้อมูลไปบริหารงานของสหกรณ์ให้มีความเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในฐานะผู้ออกระเบียบดังกล่าวควรให้ความสนใจในข้อที่สหกรณ์ปฏิบัติได้น้อยสุด และควรจัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 1 ปี และหากต้องการความเข้มแข็งในการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ทุกระบบคอมพิวเตอร์เนื่องจากสามารถปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยได้ในระดับที่มากกว่าตำแหน่งอื่น นอกจากนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องทำให้สหกรณ์ตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษารุ่นนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือ สำหรับในการศึกษารุ่นต่อไปอาจขยายขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายออกไป หรือเลือกสหกรณ์ทุกประเภท เพื่อจะได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษารุ่นนี้ได้ศึกษาการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผล ที่ได้ปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลแล้วเสร็จ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เหลืออยู่ในระหว่างดำเนินการร่างแก้ไขระเบียบ และศึกษาความเป็นไปได้ ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

นอกจากนี้ การศึกษารุ่นนี้ได้ศึกษาถึงการประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการควบคุมและรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลซึ่ง ไม่รวมถึงสหกรณ์ประเภทอื่นอีก 6 ประเภท ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน